

Posudek disertační práce PhDr. Vladimír Musil

„Lingvistické aspekty informační vědy v aplikaci recentního odborného jazyka s důrazem na oblast anatomické terminologie“

Téma, které doktorand zpracovává je vzhledem k vybranému oboru aktuální a zajímavé. Předkládaná práce je dostatečně obsáhlá (166 stran včetně příloh) s obvyklou strukturou.

Z údajů v předmluvě vyplývá, že doktorand staví svou práci na víceletých praktických zkušenostech s problematikou odborných rešerší a s tím spojenou problematikou užívání správné terminologie při zadávání dotazu pro oblast anatomické terminologie u vybraných částí pohybového aparátu a oběhového systému převážně na dolních končetinách.

Rámcovým cílem práce bylo ověřit současný stav používané terminologie v odborné anatomické literatuře a na příkladech ukázat jaké jsou uváděné oficiální i neoficiální termíny. Dále pak bylo cílem ukázat na příkladech historické evoluce bohatost uváděných oficiálních i neoficiálních termínů a změn jejich vývoje a významu v čase.

Vymezeným cílům odpovídá členění vlastní práce, které ve své teoretické části nejprve definuje pojem „informační věda“ a zabývá se zde i problematikou organizace informací a jejich následného vyhledávání, která se vztahuje k odborným kapitolám práce. V oblasti rešerší je zmiňována otázka relevance a pertinence a pojednána obecná charakteristika procesu vyhledávání. V následující části jsou pak vysvětleny pro práci potřebné základy lingvistiky a latiny. Ve výzkumné části je pojednáno anatomické názvosloví včetně naznačení sémantických chyb v Terminologia Anatomica a porovnání této terminologie s řízenými slovníky MeSH a Emtree. Dále je zde část, která se týká nepřesností v používání anatomických termínů, otázek synonymity, historie vývoje české a slovenské anatomické terminologie, lingvistických problémů latinského anatomického názvosloví, etymologie anatomických termínů a eponym. Následují části, věnující se terminologii cévního zásobení dolních končetin.

Výsledky analýzy potvrzují naznačená očekávání. V případě první hypotézy bylo prokázáno, že ačkoliv je recentní nomenklatura platná již 17 let, je anatomická terminologie stále užívána chybně a toto vede ke zkreslení rešeršních výstupů. U druhé hypotézy bylo zjištěno, že při retrospektivní práci s historickými prameny dochází ke zkreslení výstupů z důvodu jazykové bariéry, z důvodu neznalosti předchozích terminologií nebo chybné detekce termínů, dále z důvodu odlišných znalostí ve stavbě těla v historických dobách a v současnosti a značné synonymity termínů. A konečně u třetí hypotézy došel autor k závěru, že

užívané anatomických termíny v anglicky psaných pracích neodrážejí gramatická pravidla latiny a někdy dochází dokonce ke změně jejich významu.

Výsledky této práce mohou být využitelné jak v klinické praxi, tak i při výuce anatomie a navazujících oborů a mohou být i cenným teoretickým materiálem pro oblast informační vědy s ohledem na otázku správnosti rešeršních postupů co se užívané terminologie týká. Unifikace názvosloví v oblasti medicíny je obecně velmi složitý problém.

Počet publikací autora, vztahujících se k tématu disertační práce, svědčí o tom, že k práci přistoupil po dlouhodobé přípravě a úspěšném řešení dílčích problémů. Celkový rozsah publikační činnosti vypovídá o vážném zájmu autora o zpracovanou oblast.

Předkládaná práce i dosavadní publikační činnost dokládá autorovy předpoklady pro samostatnou tvořivou vědeckou práci. Práce splňuje požadavky standardně kladené na disertační práci. Po formální stránce je práce kvalitně zpracována, včetně ilustrací, tabulek, grafů a seznamu citované literatury. Stylistická i typografická úroveň práce je velmi dobrá. Zvolené metody a postupy odpovídají vytčeným cílům a vedly k dosažení cenných poznatků.

Doporučuji práci k obhajobě. Navrhuji klasifikaci „prospěl“.

V Praze 7. 8. 2015

MUDr. Jitka Feberová, Ph.D.